

[View this email in your browser](#)

Afrikaanse Talen en Culturen - Universiteit Gent

Nieuwsbrief - december 2017

Beste studenten, medewerkers, en alumni van de opleiding Afrikaanse Talen en Culturen,

Via deze halfjaarlijkse nieuwsbrief willen we je graag op de hoogte houden van het laatste nieuws van de opleiding. Meer informatie en updates over de opleiding vind je ook altijd op onze [website](#) en onze [Facebookpagina](#).

Met vriendelijke groeten,

Hilde Gunnink

Voorlichtingscoördinator Afrikaanse Talen en Culturen - UGent

africanstudies@ugent.be

 FACULTY OF ARTS
AND PHILOSOPHY

CHOOSE AFRICA
RETHINK THE WORLD

MA in African Studies at Ghent University:
unique, inspiring and challenging

GHENT
UNIVERSITY

MA African Studies

Choose Africa, rethink the world.

Onder dit motto is vanaf september 2017 een eenjarige, Engelstalige Masteropleiding African Studies gestart. Deze internationale, interdisciplinaire opleiding richt zich op de academische studie van volken, talen, culturen, literaturen en samenlevingen van Centraal- en Oost-Afrika.

Meer weten? Download de [brochure](#), of bezoek de [website](#)

Flore Bollaert, studente African Studies, vertelt over haar veldwerkervaringen in Tanzania tijdens het Afrika-semester.

Op welke manier vormde het Afrika-semester een meerwaarde binnen jouw algemene BA-vorming?

"Op educatief vlak was het Afrika-semester vooral een meerwaarde omdat het mij de mogelijkheid gaf voor de eerste keer taalkundig veldwerk uit te voeren. Dit gaf me de kans om mijn opgedane kennis om te zetten in praktijkervaring. Hetzelfde geldt voor Swahili, waarvan we tegen dan al een goede basiskennis hadden opgebouwd."

Welk veldwerk heb je uitgevoerd in Tanzania en wat heb je opgestoken van dit onderzoek?

"Ik heb taalkundig onderzoek gedaan op Sagala, één van Tanzania's kleinere talen. Dit deed ik in Kilosa, enkele uren van mijn verblijfplaats Morogoro. Ik heb verscheidene weekends doorgebracht in Kilosa, aangezien ik doorheen de week op de universiteit moest zijn om lessen bij te wonen. Hoewel het mentaal soms moeilijk was voor mij, heeft het zelfstandig uitvoeren van veldwerk me wel één en ander bijgeleerd over de *do's* en *don'ts* ervan."

Heeft jouw Afrika-semester jouw kijk op Afrika veranderd?

"Ik denk dat iemands kijk op Afrika sowieso tekortschiet zolang die er geen *firsthand* ervaring mee heeft. Dus ik zou niet perse zeggen dat mijn kijk veranderd is, maar wel uitgebreid door vijf maand in Tanzania gewoond te hebben. Eén ding dat wel bevestigd werd gedurende mijn verblijf, is dat het concept 'ergens op tijd arriveren' zo goed als onbestaande is."

Emelien Devos, oud-studente Afrikaanse Talen en Culturen, vertelt over haar keuze voor Afrikaanse Talen en Culturen, en haar etnografische veldwerk bij de dansgroep Harlem2Arts in Lubumbashi.

Waarom heb je voor de opleiding Afrikaanse Talen en Culturen gekozen?

Ik vind het moeilijk om daar een eenduidig antwoord op te geven. Aan het einde van de middelbare school wist ik dat ik van de humane wetenschappen hield en dat ik in de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte of Politieke en Sociale Wetenschappen zou terechtkomen. Welke opleiding dat juist zou zijn is me

lang een vraag gebleven. In de opleiding Afrikanistiek kwamen de verschillende disciplines waartussen ik twijfelde aan bod (antropologie, sociologie, geschiedenis...). Daarnaast was er het aanbod aan taalvakken. Hoewel ik al wist dat mijn sterkste punt daar niet ligt, vond ik het wel belangrijk dit te kunnen. Dit heeft ook te maken met een meer intuïtieve kant van mijn keuze voor Afrikanistiek destijds. Ik voelde dat er in de opleiding een houding leeft waarin we niet enkel over Afrika willen spreken van op afstand, maar proberen om vooral met Afrikanen te spreken. Deze focus merkte ik minder op in opleidingen als geschiedenis of sociologie waarover ik nog twijfelde. Doorheen mijn opleiding bleek dat dit initiële voor gevoel klopte en las ik over 'postcolonial studies', de dialogische etnografie, het 'emic'-perspectief etc. Ook het vooruitzicht van het Afrika-semester, waarbij we een half jaar aan een Afrikaanse universiteit konden studeren, sprak me om deze reden aan.

Hoe heb je de opleiding ervaren?

Ik heb de vakgroep en de medestudenten ervaren als een fijne omgeving waarin mijn persoonlijke ontwikkeling veel zuurstof kreeg. Op intellectueel vlak waren er een aantal vakken die mijn wereldbeeld werkelijk door elkaar hebben geschud. In die zin betekende de opleiding soms een desoriënterend openbreken van mijn denken. Tegelijk vond ik ook een zekere houvast voor dat denken van me. Ik herinner me dat ik toen ik 18 was, sterk het gevoel had dat ik grond miste om te begrijpen wat er in de wereld speelt. Die wereld blijft moeilijk te begrijpen en is er misschien alleen maar complexer op geworden, maar de opleiding heeft me wel de grond gegeven die ik hoopte te vinden op de universiteit.

Waar ging je veldwerk over?

Ik heb tijdens het Afrika-semester in Lubumbashi, DRC etnografisch veldwerk gedaan bij de dansgroep Harlem2Arts (zie <https://www.facebook.com/harlem2art/>), en op basis van dit veldwerk mijn Masterthesis geschreven. De opzet van mijn thesis was om de beleving van het leven in Lubumbashi te maken vanuit het perspectief van deze dansgroep. Ik heb hun artistieke producties (en het creatieproces hiervan) benaderd als bespiegelingen over de realiteit van Lubumbashi.

Waar ben je nu mee bezig?

Ik ben net begonnen met een Master in de Stedenbouwkunde en Ruimtelijke Planning. Ik werk als vrijwilliger ook mee aan de creatie van de permanente tentoonstelling 'AfricaTube' in het Koninklijk Museum van Tervuren voor Midden Afrika. 'AfricaTube' zal te zien zijn bij de heropening van het museum en heeft

als doel om het jonge, creatieve en dynamische Afrika te tonen.

Wat zijn je toekomstplannen?

Ik hoop een combinatie te vinden van Afrikanistiek en de ruimtelijke en ontwerp-vaardigheden die ik in mijn huidige opleiding opdoe.

Prof. **Felicitas Becker** is sinds kort professor Afrikaanse geschiedenis aan de opleiding Afrikaanse Talen en Culturen.

Who is Felicitas Becker?

"'Like a cow who's a ballerina' my oldest daughter said recently, and her word is as good as mine (to be fair, she was referring to my running). In my experience, people aren't that good at giving an account of themselves, and I can't logically claim to be an exception. But for what it is worth: I grew up in Germany and have spent the last twenty years living and/or working in the UK, Tanzania, Hungary, Canada and the US before coming to Ghent. Consequently, I have given up trying to determine where I am supposed to belong. From my German roots, I retain a love for Bach's music and Christmas cookies, and mistrust against powerful institutions, religious ones particularly. I like cooking, but with three primary-school age children only ever do it in a hurry. I run (slowly) and swim when I get the chance (rarely). I dream of getting to the cinema more often, ideally with my husband, a one-time film critic."

How would you describe your area of research?

"I am a specialist in the modern history of East Africa, with particular focus on Islam. I also have a strong interest in the history of rural poverty and development, and am currently waiting to hear about a book manuscript on this topic from potential publishers. I was attracted to the history of religion and that of development for similar reasons: both involve complicated relationships between people's normative claims, the way they actually behave, and the

collective changes (or lack of them) that result. I have also written on the anti-colonial Maji Maji War (1905-1907), on Tanzanian political culture and the aftermath of slavery. Currently, I am trying to understand how everyday religious tolerance among East African Muslims coexists with their rhetorical endorsement of the messages of often quite illiberal preachers. I am also looking for funding for proper fieldwork on the aftermath of slavery in East Africa: where did those hundreds of thousands of ex-slaves go, and how has the history of slavery shaped political rhetoric in the region? I am wary of attempts to 'learn from history', but I am quite invested in the historian's ability to poke holes into social and political myths derived from history."

Where did you work before you came to Ghent and what did you do there?

"My last job before Ghent was as a University Lecturer (a junior permanent post) at the University of Cambridge, but I did not enjoy working there; the micro-culture of the institution is so strong that it felt a bit like a cult, and views on the public role of history were very conservative. I taught the modern history of all of Africa as well as what they called 'wider world' history, i.e. the history of empires, European and otherwise, since ca. 1400. Before that, I worked at Simon Fraser University in Vancouver as Assistant Professor in African History. There, I was free to focus on African and specifically East African history. Before that, I was a post-doc at the University of London, researching Islam in twentieth-century Tanzania. I did my PhD in Cambridge, but PhD students do not count as employees there."

What is your impression of Ghent University, the African Studies Programme and the students in it?

"I find students very curious, willing to learn and to be challenged, notwithstanding unease about how to put together a written assignment. They deal remarkably well with being taught in English. I have learned much from my students, not only about Belgium (which still feels very new) but also about aspects of 21st century living that tend to pass my own generation by. As for the African Studies programme, I like the fact that language teaching is taken seriously, and I like its interdisciplinarity; it's nice to have anthropologists, literature and linguistics specialists to talk to. That said, I also like talking to fellow historians over in the History Department, who have been explaining Belgian politics to me, among other things. Overall, I find the tone in both departments collegial and fairly unpretentious. I would like to see more students from Ghent's and Belgium's immigrant communities come through into the programmes I teach in as they appear currently under-represented, but that is a much broader problem than just the university's."

'Literature, media and the arts in Central and Eastern Africa'

Een nieuw vak in een nieuwe opleiding

De nieuwe Masteropleiding African Studies heeft een geografische focus op centraal- en oost-Afrika. Dit geldt ook voor een van de drie kernvakken van de opleiding, het nieuwe vak "Literature, media and the arts in Central and Eastern Africa". Dit vak is speciaal ontworpen voor het nieuwe, internationale Masterprogramma, en verenigt de specialisaties van verschillende onderzoekers van binnen en buiten de opleiding. Het is een van de vakken waar de interdisciplinariteit van de opleiding naar voren komt: studenten maken kennis met Afrikaanse literatuur, materiele cultuur, muziek, schilderkunst, fotografie en nieuwe media. Het vak sluit ook goed aan bij het internationaal georiënteerde karakter van de Masteropleiding, met gastlessen van onder anderen prof. David Maxwell (Cambridge), Rita en Jan Swanepoel (Potchefstroom, Zuid-Afrika). Er is ook aandacht voor het werk van Afrikanen in België, met een gastlezing door Véronique Clette-Gakuba (ULB). Meer weten over de MA African Studies? Bekijk de [brochure](#), of neem een kijkje op de [website](#).

[Literature, media and the arts in Central and Eastern Africa](#)

François Stepman, alumnus Afrikaanse Talen en Culturen, vertelt over het belang dat zijn opleiding Afrikanistiek in zijn carrière heeft gehad.

Wat bewoog je in eerste instantie om Afrikaanse Talen en Culturen te studeren?

Ik behaalde eerst een diploma in Sociaal Cultureel (maatschappelijk) Werk en volgde een stage in een vormingsinstelling voor vertrekkende ontwikkelingswerkers (ITECO). Mijn motivatie was ook ingegeven door een familiale (koloniale) geschiedenis. Mijn vader was koloniaal ambtenaar en eindigde zijn loopbaan in Belgisch Congo in 1960 als districtcommissaris.

Wat vond je, in die tijd, het interessantst aan de opleiding?

Wat ik interessant vond, was vooral de aanzet om heel veel boeken te lezen en allerlei activiteiten gerelateerd aan de opleiding bij te wonen (o.a. een jaarlijks Afrikaanse Film festival in Louvain-la Neuve).

Aan welke vakken heb je een goede herinnering?

De lessen van professor Pinxten (culturele antropologie) waren fascinerend, alhoewel hij zijn materie soms ook heel droog kon aanbrenge.

Welke vakken lagen je niet zo goed?

Ik heb het altijd ergerlijk gevonden dat de vakken die gedoceerd werden (1982-1986) in de Afrikanistiek weinig actualiteitswaarde hadden. Dit is de reden waarom ik nadien nog een postgraduaatopleiding in ontwikkelingssamenwerking gevolgd heb.

Heeft de opleiding je de nodige bagage meegegeven om in het werkveld te stappen?

Ik was vastberaden om werk te vinden dat aansloot bij mijn opleiding, wat toen - en nog steeds - een grote uitdaging is. Het aantal motivatiebrieven die ik toen schreef lag boven de 100. Ik stelde ook mijn werkloosheid uit door bij te studeren (A Comparative Study of Knowledge System, Erasmus/UGent), en te klussen in de bouw! Ik was ook gids op een aantal Europa-tentoonstellingen.

Sloot je job meteen aan bij wat je geleerd had tijdens je opleiding?

Na mijn opleiding deed ik mee aan een vorming en examens van de Belgische ontwikkelingsamenwerking. Hiermee kon je in de wervingsreserve te geraken om als assistent-deskundige bij de Verenigde Naties te werken; daar was toen nog geen officiële beroepservaring voor nodig. Toen ik voor de Verenigde Naties in Mauritanië begon te werken stelde zich de vraag: welk nut heeft cultureel-historische bagage voor mij in deze administratieve job? Omdat mijn echtgenote Arabisch had gestudeerd werd ons verblijf in Mauritanië onvergetelijk met vele Mauritaanse vrienden, terwijl expats meestal vrienden opzochten in expat kringen.

Wat doe je nu en is de kennis opgedaan in de opleiding waardevol geweest?

Reeds tijdens mijn studies had ik goede contacten met ISAG (International Student Association of Ghent) en organiseerden we samen activiteiten. Zo kwam ik terecht bij Afrikaanse studenten die in Gent cursussen bodemkunde, food science en tropische landbouw volgden. De laatste 10 jaar ben ik werkzaam voor een kennis platform gefinancierd door de Europese Commissie: [Platform for African – European Partnership in Agricultural Research for Development](#) (PAEPARD)

Het bestuderen van Afrikaanse talen en culturen is voor mij een levensproject gebleken, vooral omdat ik 10 jaar in Afrika heb mogen werken. Ik heb gewerkt voor de Verenigde Naties in Mauritanië, voor Artsen Zonder Grenzen, en voor FARA (Forum for Agricultural Research in Africa) in Ghana. Ik zie dat de bijdrage van sociale wetenschappers in de landbouwsector in Afrika aan belang inwint. De druk neemt toe om bij Afrikaanse Talen en Culturen (en andere niet-westerse richtingen) vooral naar jobmogelijkheden te kijken, maar de studie en interesse voor niet-westerse culturen levert veel meer op dan alleen een job. Ik ben vertrouwd geraakt met andere communicatievormen en wereldbeelden die bijgedragen hebben aan zingeving en passie. Ik heb er veel vrienden aan overgehouden, ook door dichter te kunnen staan bij persoonlijk lijden (en in de jaren negentig vrienden verloren aan HIV).

Ondanks de toenemende internationale spanningen (klimaatverandering, migratie, voedselverlies en verspilling) is het ook voor tropische landbouwkundigen niet gemakkelijk om een carrière uit te bouwen in Afrika. Het is onrustwekkend dat de ontwikkelingsadministraties steeds meer bemand geraken door mensen die geen terreinervaring hebben. Het is ongelooflijk hoe de kennis van een aantal Afrikaanse talen, zelfs indien het zich beperkt tot "greeting knowledge", deuren opende op alle niveaus (professioneel en voor het uitbouwen van een kennissen en vrienden kring). Ook in België zijn onze vrienden meestal buitenlanders (!). De kennis van culturele en historische anekdotes draagt enorm bij tot geloofwaardigheid en respect.

Hoe zou het komen dat ATC zo weinig populair is bij de jongeren?

Mijn echtgenote doceert Russisch en ook voor die richting slinkt de interesse omwille van het discours dat de nadruk legt op (onmiddellijke) werkkansen na de studies. Toegegeven, een kleine minderheid van mijn medestudenten heeft werk gevonden in het ATC-studiedomein, bijvoorbeeld een medestudent die diplomaat werd, en een ander die een carrière heeft uitgebouwd in de ontwikkelingsadministratie, met telkens lange verblijven in Afrika. De vakgroep ATC dient echter een sterker narratief op te bouwen dat zowel steunt op mensen die wel een carrière in het verlengde van hun studies hebben kunnen realiseren als de verrijking die ATC-studies heeft gebracht los van een job. Getuigenissen met betrekking tot relaties, reizen, job-ervaringen, en dergelijke van ex-ATC-studenten kan aantonen hoe bepalend studies ATC kunnen zijn in de levensloop.

Margot Luyckfasseel,
doctoraatsstudente Afrikaanse Talen
en Culturen, vertelt over haar
onderzoek en veldwerk in Kinshasa.

Waar gaat je onderzoek over?

“Mijn onderzoek gaat over de plaats van Kongo taal en cultuur doorheen de geschiedenis van Kinshasa. In de stad domineert het Lingala en in eerste instantie lijkt het Kikongo er amper aanwezig. Toch speelde Kikongo in de jaren vijftig een belangrijke rol in de politieke ontwikkelingen die tot de Congolese onafhankelijkheid leidden. Zo ontstond de politieke partij ABAKO, waarvan de DR Congo's eerste president Joseph Kasa-Vubu voorzitter was, als een culturele beweging die het gebruik van Kikongo wilde promoten. Via mijn veldwerkonderzoek merk ik dat ook vandaag binnen bepaalde religieuze, politieke en artistieke gemeenschappen het gebruik van Kikongo in Kinshasa gestimuleerd wordt.”

Hoe ben je tot dat onderwerp gekomen?

“Mijn onderzoek vertrekt vanuit het archief van de Commissie voor Afrikaanse Taalkunde. Deze commissie werd opgericht als adviesorgaan door de minister van Koloniën in 1950 en bestond voornamelijk uit Vlaamse missionarissen. In 1952 stelden enkele leden voor om het Kikongo te introduceren als onderwijstaal in de Congolese hoofdstad. De discussie die daarop volgde, en de taalideologieën die eruit naar boven komen vormen het beginpunt van mijn doctoraatsonderzoek. Ondanks de erg paternalistische houding van de commissieleden toont het archief ook aan dat de Belgische koloniale taalpolitiek op dat moment eerder onhandig knip- en plakwerk was dan efficiënt uitgevoerd beleid.”

Hoe is je belangstelling voor Afrika ontstaan?

Tijdens een uitwisselingsjaar in Brazilië na mijn middelbare studies besepte ik dat de wereld en de visies daarop zo veel uitgebreider zijn dan wat ik voordien kende. Ik werd me bewust van het eurocentrisme binnen onze samenleving. Een studie die focust op een continent dat geconfronteerd wordt met de problematische gevolgen van zulk eurocentrisme, bv. slavernij en kolonialisme, daagt je voortdurend uit om je eigen perspectief in vraag te stellen.

Wat zijn je meest negatieve en meest positieve ervaringen op het vlak van veldwerk doen in Afrika?

De meest positieve ervaringen zijn zonder twijfel de ontmoetingen met geweldige mensen. Mijn gastgezin in Kinshasa bijvoorbeeld is voor mij erg belangrijk, omdat ik een tweetal maanden per jaar op een intense manier met

hen samenleef. Negatief zijn de politieke en economische crisis die de DR Congo op dit moment kenmerken. Het gros van de Congolese bevolking lijdt daaronder op een heel concrete manier: onbetaalde lonen, inflatie, onrechtvaardige politiecontroles, toenemende criminaliteit ... en dat terwijl het land eigenlijk gigantisch rijk is. Dat kan me enorm kwaad maken.

Wat is voor jou persoonlijk de grote meerwaarde van wetenschappelijk onderzoek doen - wat heb je tot nu toe al het meest geleerd uit de afgelopen 2 jaar?

Op maatschappelijk vlak is de grote meerwaarde van onderzoek over koloniale geschiedenis evident denk ik: België heeft nog heel wat werk op vlak van het erkennen van het koloniale verleden. Een groot deel van dat werk dient in het onderwijs te gebeuren. Ik zou het mooi vinden als mijn onderzoek kan bijdragen aan het wegwerken van de blinde vlekken die daarin bestaan. Op individueel vlak heb ik tot nu toe vooral geleerd om zelfstandig en gedisciplineerd te werken, maar met een gezonde dosis relativering. Zo'n individueel project van zes jaar managen is niet altijd evident en brengt best wel wat druk met zich mee. Ik ben blij dat ik er met de hulp van mijn promotoren tot nu toe goed in slaag om een evenwicht te vinden tussen er keihard voor gaan en mezelf af en toe wat afstand gunnen.

Wat zijn je plannen voor de toekomst, na je doctoraat?

Ik heb nog meer dan vier jaar doctoraatsonderzoek te gaan en concentreer me voorlopig daarop. Daarna zien we wel weer.

Gezocht: werkveldcommissie!

De UGent is de enige plek in België die een volledige opleiding Afrikaanse Talen en Culturen (of African Studies) aanbiedt. Onze afgestudeerden komen terecht in sectoren als internationale samenwerking (ngo's), de diversiteitssector & integratiesector, vluchtelingen- en asielbeleid, wetenschappelijk onderzoek, de sociaal-culturele sector of de private sector (bedrijven werkzaam in Afrika, toerisme). Deze sectoren vormen ons werkveld.

Als opleiding Afrikaanse Talen en Culturen willen we een werkveldcommissie samenstellen, en we zijn op zoek naar mensen die werkzaam in een van de sectoren die tot ons werkveld behoren om aan deze commissie deel te nemen. De bedoeling is met behulp van de commissie na te gaan of wij onze studenten Afrikanistiek goed voorbereiden op de arbeidsmarkt. Sluit onze opleiding met andere woorden voldoende aan bij de vragen en noden van het werkveld. De werkveldcommissie zal

bijvoorbeeld adviseren bij programmawijzigingen of bij keuzes die we moeten maken op het vlak van internationalisering.

Eén maal per jaar samenkomen is de betrachting; verder zal de (beperkte) communicatie vooral via email verlopen.

Ben je werkzaam in een van de sectoren die tot het werkveld van de Afrikanistiek behoren, en heb je interesse om deel te nemen aan de werkveldcommissie? De eerste samenkomst van de werkveldcommissie, in informele sfeer, is voorzien op dinsdagavond 30 januari 2018 (vanaf 20u). We komen samen voor een drankje en een babbel in het praatcafé De Abt in Gent. Als je graag wilt deelnemen, of als je vragen hebt over de werkveldcommissie, neem dan contact op met Annelies Verdoolaege (annelies.verdoolaege@ugent.be).

Copyright © 2017